

Číslo spisu

OU-KE-OSZP1-2022/004274-009

Košice

28. 02. 2022

Rozhodnutie

Popis konania / Účastníci konania

Výrok

Okresný úrad Košice, odbor starostlivosti o životné prostredie, oddelenie ochrany prírody a vybraných zložiek životného prostredia kraja (ďalej len „okresný úrad v sídle kraja“) ako vecne a miestne príslušný orgán štátnej správy ochrany prírody a krajiny podľa § 4 ods. 1 zákona č. 525/2003 Z. z. o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, v spojení s § 67 písm. e) zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“), na základe žiadosti Mesta Košice, Trieda SNP 48/A, 040 11 Košice, v zastúpení Správou mestskej zelene v Košiciach, príspevková organizácia mesta, Rastislavova 79, 040 01 Košice na základe Dohody o plnomocenstve (ďalej len „žiadateľ“), doručenej okresnému úradu v sídle kraja dňa 02.12.2021, rozhodujúc v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“), žiadateľovi

vydáva súhlas

podľa § 49 ods. 3 zákona na ošetrovanie chráneného stromu „Topol' biely v Mestskom parku“ (ďalej len „CHS Topol' biely v Mestskom parku“), (evidenčné číslo štátneho zoznamu S406), rastúceho na parcele č. KN-C 2058/1, ktorá je vo vlastníctve mesta Košice, v katastrálnom území (ďalej len „k.ú.“) Košice - Stredné mesto.

Okresný úrad v sídle kraja podľa § 55 ods. 2 správneho poriadku vylučuje odkladný účinok odvolania z dôvodu nebezpečenstva, že odkladom výkonu rozhodnutia môže dôjsť k nenahraditeľnej ujme.

V zmysle § 82 ods. 12 zákona sa žiadateľovi určujú nasledovné podmienky súhlasu:

1. Žiadateľ zabezpečí vykonanie zosadzovacieho rezu rizikového kostrového konára infikovaného drevokaznou parazitickou hubou sírovec obyčajný (konár označený červenými šípkami a červeným symbolom v tvare „X“) až po miesto zrastu oboch kostrových konárov.
2. Žiadateľ zabezpečí, aby na zostávajúcom kostrovom konári bol vykonaný stabilizačný rez o výške minimálne 9 m smerom od vrcholu koruny nadol.
3. Ošetrovanie všetkých dutín stromu, hlavne dutiny v trhline na kmeni a dutiny v mieste vetvenia kostrových konárov vykoná žiadateľ metódou CODIT.
4. Na zostávajúcej časti koruny žiadateľ zabezpečí vykonanie zdravotného rezu, t.j. odstránenie všetkých suchých a poškodených konárov v korunovej časti.
5. Za účelom stabilizácie zdravotného stavu, odolnosti stromu a posilnenia vitality jeho koreňovej sústavy žiadateľ zabezpečí, aby sa formou zálievky aplikoval do pôdy 0,5 % roztok kyseliny boritej v dávke 10 litrov na 1 m² v okruhu cca 5 m od kmeňa a následne prírodný stimulátor ALGAVIT alebo prípravok CLONOPLUS podľa návodu.

6. Termín ošetrovania CHS Topoľ biely v Mestskom parku žiadateľ vopred písomne ohlásí Štátnej ochrane prírody Slovenskej republiky, Regionálne centrum ochrany prírody Prešov, Švábska 4, 080 05 Prešov (ďalej len „ŠOP SR, RCOP Prešov“) a jeho ošetrovanie vykoná za prítomnosti jeho zamestnanca.
7. Žiadateľ zabezpečí, aby bolo ošetrovanie CHS Topoľ biely v Mestskom parku realizované odborne spôsobilou osobou v súlade s STN 83 7010 Ošetrovanie, udržiavanie a ochrana stromovej vegetácie podľa platných arboristických štandardov.
8. Žiadateľ po zrealizovaní orezov zabezpečí v súlade s osobitnými predpismi odstránenie drevnej hmoty.
9. Zdravotný stav stromu bude žiadateľ pravidelne sledovať a v prípade viditeľných zmien urýchlene zabezpečí posúdenie jeho prevádzkovej bezpečnosti. Zároveň minimálne 1 krát za 2 roky zabezpečí odborné posúdenie zdravotného stavu a prevádzkovú bezpečnosť predmetného stromu.

Osobitné predpisy, ako aj ustanovenia zákona ostávajú vydaním tohto rozhodnutia nedotknuté.

Toto rozhodnutie platí odo dňa nadobudnutia jeho právoplatnosti do 31.12.2023.

Odôvodnenie

Dňa 02.12.2021 bola na okresný úrad v sídle kraja doručená žiadosť žiadateľa o vydanie súhlasu na ošetrovanie CHS Topoľ biely v Mestskom parku, (evidenčné číslo štátneho zoznamu S406), rastúceho na parcele č. KN-C 2058/1, ktorá je vo vlastníctve mesta Košice, v katastrálnom území (ďalej len „k.ú.“) Košice - Stredné mesto z dôvodu zlého zdravotného stavu predmetného stromu, ktorý bol preukázaný odbornou expertízou vypracovanou Technickou univerzitou vo Zvolene, Lesníckou fakultou, Katedrou integrovanej ochrany lesa a krajiny.

Okresný úrad v sídle kraja zverejnil listom č. OU-KE-OSZP1-2021/045461 zo dňa 02.12.2021 na svojej internetovej stránke oznámenie o začatí správneho konania podľa § 82 ods. 7 zákona. V stanovenej lehote sa do predmetného správneho konania prihlásilo Občianske združenie Nádej pre Sad Janka Kráľa, Švabinského 20, 851 01 Bratislava a Slovenský zväz ochrancov prírody a krajiny, Základná organizácia Košice 2013, Ulica Pokroku 7, 040 11 Košice.

Listom č. OU-KE-OSZP1-2021/045461 zo dňa 14.12.2021 požiadal okresný úrad v sídle kraja o odborné stanovisko ŠOP SR, RCOP Prešov, ktorá listom č. RCOP PV/1146-001/2021 zo dňa 20.01.2022 zaslala odborné stanovisko k predmetnej veci, v ktorom okresnému úradu v sídle kraja odporučila vydať súhlas na ošetrovanie CHS Topoľ biely v Mestskom parku. Návrh ošetrovania ŠOP SR, RCOP Prešov v plnej miere odporučila realizovať v zmysle záverov odbornej expertízy Katedry integrovanej ochrany lesa a krajiny, Lesníckej fakulty Technickej univerzity vo Zvolene zo dňa 22.09.2021. Podrobný postup návrhu ošetrovania je uvedený v tabuľke na stranách 10-11 odbornej expertízy.

V zmysle ustanovenia § 33 ods. 2 správneho poriadku okresný úrad v sídle kraja listom č. OU-KE-OSZP1-2022/004274-008 zo dňa 02.02.2022 oznámil účastníkom konania, že majú možnosť sa pred vydaním rozhodnutia vyjadriť k jeho podkladu i k spôsobu jeho zistenia, prípadne navrhnúť jeho doplnenie a vyjadriť sa k ním v lehote do 5 pracovných dní odo dňa doručenia tohto oznámenia. Účastníci konania sa v stanovenej lehote k podkladom rozhodnutia nevyjadrili.

Listom č. OU-KE-OSZP1-2022/004274-006 zo dňa 19.01.2022 okresný úrad v sídle kraja podľa ustanovenia § 85 ods. 1 zákona upovedomil účastníkov konania o predĺžení lehoty na vydanie rozhodnutia do 28.02.2022.

Okresný úrad v sídle kraja zhodnotil vyššie uvedené podklady jednotlivo a vo vzájomnej súvislosti a dospel k tejto správnej úvahe.

Z hľadiska ochrany prírody a krajiny je CHS Topoľ biely v Mestskom parku situovaný na parcele č. KN-C 2058/1 v k.ú. Košice - Stredné mesto. Predmetný strom bol vyhlásený za chránený rozhodnutím Úradu životného prostredia mesta Košice č. ŽP-238/91-Bb zo dňa 2.10.1991 o určení chráneného prírodného výtvoru Topoľ biely - Populus alba L. v parku gen. Petrova a všeobecne záväznou vyhláškou Krajského úradu v Košiciach č. 1/1996 zo dňa 27.11.1996, ktorou sa vyhlasuje zoznam chránených stromov v Košickom kraji. Ochranné pásmo CHS Topoľ biely v Mestskom parku nebolo vyhlásené. V zmysle § 49 ods. 6 zákona je jeho ochranným pásmom územie okolo CHS v plošnom priemete jeho koruny, ktorý je zväčšený o jeden a pol metra, najmenej však v okruhu 10 m od kmeňa stromu. V jeho ochrannom pásme platí 2. stupeň ochrany podľa zákona. CHS Topoľ biely v Mestskom parku je zapísaný v Štátnom zozname osobitne chránených častí prírody a krajiny Slovenskej republiky pod evidenčným číslom S406, dosahuje výšku 30,50 m s obvodom kmeňa 727 cm a jeho odhadovaný vek je 150 až 160 rokov.

Ošetrovanie CHS Topoľ biely v Mestskom parku sa vykoná v súlade so záverečným odporúčaním a návrhom ošetrovania Katedry integrovanej ochrany lesa a krajiny, Lesnícka fakulta, Technická univerzita vo Zvolene, T. G. Masaryka 24, 960 01 Zvolen zo dňa 22.09.2021.

Z predmetnej expertízy vyplýva, že biomechanická stabilita CHS Topoľ biely v Mestskom parku sa posudzovala na základe jeho celkovej biomechanickej vitality, pričom sa vychádzalo z vizuálneho hodnotenia dreviny (mechanické poškodenie, defekty vo vetvení, trhliny, hniloba, fyziologická vitalita a iné), dendrometrických hodnôt, ultrazvukového vyšetrenia kmeňa tomografom ARBOTOM, resistographom IML RESI, metódou WLA a štihlostného koeficientu. Na posudzovanom topoli sa v čase hodnotenia vyskytoval menší počet rán rôznej veľkosti na kmeni a kostrových konároch. Na kmeni ide prevažne o mechanické poškodenie človekom a na kostrových konároch o rany po odstránených, resp. odlomených konároch, ktoré neboli adekvátne ošetrené a v súčasnosti sa v nich z dôvodu prítomnosti hniloby vytvárajú rizikové dutiny. V čase posudzovania stavu predmetného stromu išlo o menšie, menej rizikové a ešte sa len vytvárajúce dutiny na kmeni a kostrových konároch - dutina po d'atľovi, dve dutiny vytvárajúce sa v rane po odstránenom konári a dutina v hrči po odlomenom konári. Za rizikové sa z hľadiska statickej stability považujú dutiny vytvárajúce sa v trhline na kmeni a v mieste vetvenia kmeňa na dva kostrové konáre s hĺbkou cca 25 cm. Významne rizikovou, a to aj vzhľadom na celkový zdravotný stav a rozsah hniloby, je dutina na kostrovom konári s plodnicou drevokaznej huby, pretože pri výskyte mimoriadnej udalosti sa môže kostrový konár v tomto mieste zlomiť. Vyšetrenie kmeňa impulzným tomografom ARBOTOM poukázalo na prítomnosť vnútornej hniloby kmeňa. Prítomnosť intenzívnej hniloby, resp. fyzikálnej zmeny dreva sa v čase hodnotenia detegovala pomocou impulzného tomografu ARBOTOM a resistographu IML RESI v kmeni, aj kostrových konároch. Významným rizikovým faktorom prevádzkovej bezpečnosti stromu je prítomnosť rozsiahlej a intenzívnej hniloby v kostrovom konári. Na hubovú infekciu (nebezpečnú hnilobu) v kostrovom konári poukazuje aj samotná prítomnosť väčšej plodnice parazitickej drevokaznej huby *Laetiporus sulphureus* (Bull.) Murrill. V predmetnom prípade sa jedná o rozsahovo väčšiu hnilobu, ktorá sa ďalej šíri a veľmi negatívne ovplyvňuje statickú stabilitu kostrového konára, čo potvrdilo aj jeho vyšetrenie resistographom IML RESI. Meraním bolo zistené, že kostrový konár nemá v mieste vyšetrenia (sondy pod plodnicou) dostatočnú hrúbku zostatkovej steny zdravého dreva. Rozsiahla hniloba s dutinou bola detegovaná taktiež v celom kmeni. Rozvíjajúca sa hniloba bola detegovaná aj v druhom kostrovom konári a v jednom z koreňových nábehov, avšak intenzita a rozsah hniloby v týchto častiach stromu nepredstavuje v súčasnosti priamu hrozbu zo statického hľadiska. Na predmetnom strome bola zistená i prítomnosť niekoľkých trhlín. Ide prevažne o menšie alebo už zakalusované trhliny. Za potenciálne rizikovú považujeme väčšiu priebežnú trhlinu na kmeni, v ktorej sa vytvára dutina. Túto dutinu bude potrebné ošetriť metódou CODIT a po ošetrení posúdiť jej vplyv na statickú stabilitu kmeňa stromu (overenie potreby inštalácia bezpečnostného viazania proti rozčesnutiu). Na predmetnom strome bolo zistené tlakové vidlicovité vetvenie dvoch kostrových konárov. V dôsledku nevhodného vetvenia a nasadenia adventívneho konára dochádza k neželanému a neprirozenému zrastu oboch kostrových konárov, t.j. k rastovej deformácii. Tlakové vidlice bývajú náchylné na rozlomenie kmeňa. Na kostrových konároch CHS Topoľ biely v Mestskom parku bol zaznamenaný výskyt adventívnych (sekundárnych) výhonov. Príčinou ich vzniku je zníženie fyziologickej vitality stromu, jeho vysoký vek a aktivizácia biotických škodlivých činiteľov. Z biotických škodlivých činiteľov boli v čase hodnotenia stromu determinované druhy *Laetiporus sulphureus* (Bull.) Murrill (sírovej obyčajný), *Dorcus parallelipedus* L. (roháček obyčajný) a mravce z rodu *Lasius* sp.

CHS Topoľ biely v Mestskom parku bol v minulosti viackrát ošetrovaný, no napriek tomu sa jeho zdravotný stav v posledných rokoch podstatne zhoršil. V mohutnej korune a kmeni stromu sa aktivizovali viaceré biotické škodlivé činitele. Podľa odbornej expertízy, ktorú vypracovala Technická univerzita vo Zvolene, ide o intenzívnu a rozsiahlu hnilobu vyvolanú drevokaznou parazitickou hubou sírovec obyčajný a drevokazným hmyzom. Veľmi kritickým je stav jeho kostrového konára, na ktorom sa nachádza viacero poškodení (hniloba, dutina, rany a hmyz). Podľa odbornej expertízy, ako aj stanoviska ŠOP SR, RCOP Prešov, je možné stabilizáciu stromu zabezpečiť zosadzovacím rezom rizikového kostrového konára až po miesto zrastu oboch kostrových konárov. Na zostávajúcom kostrovom konári je potrebné zrealizovať stabilizačný rez o výške minimálne 9 m smerom od vrcholu koruny nadol a zostávajúcu časť koruny rovnomerne a primerane zredukovať aj po jej obvode, t.j. z bokov (estetický efekt). Následne je potrebné ošetriť všetky jeho dutiny, hlavne dutinu v trhline na kmeni a dutinu v mieste vetvenia kostrových konárov a v závislosti od veľkosti rozsahu poškodenia posúdiť potrebu bezpečnostnej väzby na kmeň proti rozčesnutiu. Súčasne bude treba prekryť dutinu v mieste rozvetvenia kmeňa adekvátnou strieškou (napr. drevenou, epoxidovou a pod.) z dôvodu eliminácie zatekania dažďovej vody a zabezpečiť jej prípadný odtok z dutiny. Zostávajúcu časť koruny je nutné ošetriť zdravotným rezom, t.j. odstránením všetkých suchých a poškodených

konárov v korunovej časti (suché, poškodené nevhodne nasadené a rastovo deformované vetvy). Vzniknuté rany je potrebné ošetriť (väčšie rany 0,2 % roztokom kyseliny boritej) a zatrieť po ich zaschnutí prípravkom Lac Balsam. Na stabilizáciu zdravotného stavu CHS Topoľ biely v Mestskom parku, jeho odolnosti a posilnenia vitality jeho koreňovej sústavy bude nutné formou zálievky aplikovať do pôdy v okruhu cca 5 m od kmeňa 0,5 % roztok kyseliny boritej v dávke 10 litrov na 1 m² a následne aj prírodný stimulátor ALGAVIT alebo prípravok CLONOPLUS podľa návodu.

Okresný úrad v sídle kraja vychádzal pri rozhodovaní v predmetnej veci z odborného stanoviska ŠOP SR, RCOP Prešov, ako aj z odbornej expertízy, ktorú vypracovala Technická univerzita vo Zvolene dňa 22.09.2021. Vzal do úvahy i vysokú frekvenciu pohybu osôb a existenciu viacerých súkromných prevádzok v jeho blízkom okolí. Uvedené skutočnosti vyhodnotil a dospel k záveru, že vydanie súhlasu podľa § 49 ods. 3 zákona na ošetrovanie CHS Topoľ biely v Mestskom parku je z hľadiska zabezpečenia ochrany majetku, ako aj ochrany života a zdravia osôb, opodstatnené.

Vzhľadom na aktuálne veľmi nepriaznivý zdravotný stav CHS Topoľ biely v Mestskom parku, jeho narušenú fyziologickú vitalitu a výrazne zhoršenú statickú stabilitu (odolnosť proti poškodeniu vetrom a snehom) by bolo najefektívnejším riešením odstránenie CHS Topoľ biely v Mestskom parku, keďže tento nespĺňa požiadavky prevádzkovej bezpečnosti stromov rastúcich v urbanizovanom prostredí. Na strane druhej však ide o chránený strom a z uvedeného dôvodu odborná expertíza navrhuje jeho ponechanie pod podmienkou jeho radikálneho ošetrovania, i keď v jej dôsledku dôjde k negatívnej zmene v habituse stromu hlavne po estetickú stránku. Podľa odbornej expertízy je možné CHS Topoľ biely v Mestskom parku ponechať iba pod podmienkou jeho ošetrovania. Vykonané ošetrovanie prispeje k zvýšeniu jeho bezpečnosti, i keď len na krátky časový úsek.

Okresný úrad v sídle kraja stanovil vo výroku rozhodnutia podmienky, za akých sa má ošetrovanie CHS Topoľ biely v Mestskom parku realizovať. Uvedené podmienky zahŕňajú postup jeho ošetrovania a v plnej miere korešpondujú so záverečným návrhom ošetrovania uvedeným v odbornej expertíze vypracovanej Technickou univerzitou vo Zvolene. Z dôvodu predchádzať znečisťovaniu okolitého prírodného prostredia, okresný úrad v sídle kraja uložil žiadateľovi aj podmienku odstrániť všetku drevnú hmotu. Z hľadiska záujmov ochrany prírody a krajiny, za účelom zabezpečenia kvalifikovaného postupu ošetrovania CHS Topoľ biely v Mestskom parku, toto ošetrovanie bude vykonané odborne spôsobilou osobou za prítomnosti zamestnanca ŠOP SR, RCOP Prešov.

V tejto súvislosti uvádzame, že aj koncom roka 2021 bola vykonaná obhliadka CHS Topoľ biely v Mestskom parku za účelom posúdenia jeho zdravotného stavu, kde bolo konštatované, že došlo k jeho rapidnému zhoršeniu. S ohľadom na bezpečnosť osôb a majetku má okresný úrad v sídle kraja za to, že zrealizovanie jeho ošetrovania je nielen potrebné, ale aj akútne.

Keďže v danom prípade ide o strom umiestnený na vysoko frekventovanom území s výrazne narušenou statickou stabilitou a výškou viac ako 30 m, ktorý predstavuje vysoké riziko vzniku škôd na majetku, životoch a zdraví ľudí, okresný úrad v sídle kraja v zmysle ustanovenia § 55 ods. 2 správneho poriadku vylúčil odkladný účinok odvolania z dôvodu nebezpečenstva, že odkladom výkonu rozhodnutia môže dôjsť k nenahraditeľnej ujme.

Na základe vyššie uvedených skutočností rozhodol okresný úrad v sídle kraja tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Toto rozhodnutie nenahrádza súhlas vlastníkov dotknutých pozemkov a ani súhlas iných dotknutých orgánov a organizácií podľa osobitných predpisov.

V zmysle § 4 ods. 1 písm. a) zákona č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov je žiadateľ oslobodený od povinnosti platby správneho poplatku.

Poučenie

Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie v zmysle § 53 a § 54 správneho poriadku na Okresný úrad Košice, odbor starostlivosti o životné prostredie, Komenského 52, 041 26 Košice, v lehote 15 dní odo dňa doručenia rozhodnutia.

Podľa § 55 ods. 2 správneho poriadku, z dôvodu nebezpečenstva, že odkladom výkonu rozhodnutia môže dôjsť k nenahraditeľnej ujme sa odkladný účinok odvolania vylučuje. Proti rozhodnutiu o vylúčení odkladného účinku sa podľa § 55 ods. 3 správneho poriadku nemožno odvolať.

Toto rozhodnutie je preskúmateľné súdom až po vyčerpaní riadneho opravného prostriedku.

JUDr. Henrieta Halászová
vedúca odboru

Informatívna poznámka - tento dokument bol vytvorený elektronicky orgánom verejnej moci

IČO: 00151866 Sufix: 10113

Doručuje sa

Správa mestskej zelene v Košiciach, Rastislavova 79, 040 01 Košice, Slovenská republika
Slovenský zväz ochrancov prírody a krajiny, Ulica pokroku 7, 040 11 Košice, Slovenská republika
Nádej pre Sad Janka Kráľa, Švabinského 20, 851 01 Bratislava, Slovenská republika

Na vedomie

ŠOP SR, RCOP Prešov, Švábska 4, 080 05 Prešov 5
SIŽP, Inšpektorát životného prostredia Košice, Rumanova 14, 040 53 Košice 1